

Memo meicirculaire 2019

Op 31 mei jongstleden is de meicirculaire van het gemeentefonds gepubliceerd. De laatste bijstelling van de algemene uitkering heeft plaatsgevonden in de Voorjaarsnota 2019 op basis van de decembercirculaire 2018 en de meest actuele gegevens eenheden verdeelmaatstaven (inwoners, woningen, uitkeringsontvangers enz.). De hoofdpunten uit de meicirculaire 2019 zijn:

- Een toevoeging van extra budgetten voor de jeugdzorg: Incidenteel € 400 miljoen in 2019 en 2 x € 300 miljoen voor 2020 en 2021;
- Een neerwaartse bijstelling van de accressen als gevolg van lagere rijksuitgaven in 2018/2019 en een lagere verwachte loon- en prijsontwikkeling vanaf 2020. De verlaging van het accres loopt daarbij op naar € 600 miljoen vanaf 2022;
- Een bijstelling van het geraamde voorschot BTW – compensatiefonds (BCF) als gevolg van de verder teruglopende ruimte onder het plafond BCF;
- Overige Taakmutaties binnen het Gemeentefonds.

Ten opzichte van de Voorjaarsnota 2019 geeft de meicirculaire 2019 de volgende mutaties:

Samenvatting	2019	2020	2021	2022	2023
Stand voorjaarsnota 2019	32.882.000	34.145.500	35.088.600	26.226.000	37.199.700
Begroting- Meicirculaire 2019	33.596.600	35.038.900	35.721.400	36.184.800	37.125.300
Saldo resultaat	714.600	893.400	632.800	-41.200	-74.400
Analyse verschillen:					
Accresmutaties + ontwikkeling uitkeringsbasis (incl. Soc. Domein)	-362.300	-363.400	-548.600	-774.600	-798.100
Loon-/prijsstijgingen SD, 2019	320.500	331.500	340.900	348.200	356.500
Extra middelen tekort Jeugdhulp	538.000	410.900	415.000	p.m.	p.m.
WOZ aanpassing rekentarief	0	222.900	202.600	207.700	208.900
Diverse taakmutaties	123.800	212.900	188.700	210.100	198.000
Hoeveelheidsverschillen inweving SD	26.700	-12.300	-57.200	-123.200	-130.700
Totaal	714.600	893.400	632.800	-41.200	-74.400

De meicirculaire geeft dus een hogere algemene uitkering van € 714.600 in 2019 en voor de jaren 2020 en 2021 respectievelijk € 893.400 en € 632.800. Vanaf 2022 neemt de Algemene Uitkering af met € 41.200 tot € 74.400 in 2023. Dit is echter niet het budgettaire effect van de meicirculaire. Het budgettaire effect kan als volgt worden weergegeven:

Budgettair resultaat	2019	2020	2021	2022	2023
1. Jeugdzorg	672.000	535.000	524.000	483.000	483.000
2. Bijstelling accressen	209.000	170.000	-33.000	-230.000	-700.000
3. Voorschot BTW Compensatiefonds	-332.000	-303.000	-356.000	-418.000	-418.000
4. Overige	68.000	46.000	45.000	46.000	68.000
Budgettair resultaat	617.000	446.600	179.500	-119.700	-566.300

Ad. 1 Extra budget Jeugd

In gezamenlijke opdracht met de VNG heeft de minister van VWS een onderzoek laten uitvoeren naar de kosten van de Jeugdzorg. Dit onderzoek bevestigt de oplopende tekorten bij de gemeenten en stelt ook vast dat sprake is van een behoorlijke volumestijging. De VNG heeft er bij het Kabinet op aangedrongen dat er structureel € 490 miljoen bij moet. Het Kabinet heeft hier deels gehoor aan gegeven. In de meicirculaire zijn extra middelen opgenomen. Het gaat om de volgende bedragen:

Budget jeugdzorg (bedragen x € 1 miljoen)	2019	2020	2021	2022	2023
Aanvullend budget Jeugdzorg	400	300	300	-	-
Aanvullend budget Jeugd GGZ	50	65	80	95	95
Totaal extra budget Jeugd	450	365	380	95	95

De in de meicirculaire toegevoegde middelen zijn niet structureel. In de brief van het Kabinet is aangegeven dat er nog aanvullend onderzoek plaatsvindt of, en zo ja in welke mate, gemeenten structureel extra middelen nodig hebben. Met de provinciaal toezichthouder wordt afgestemd om met de aankondiging van dit onderzoek de extra middelen als een structurele oplossing voor de meerjarenbegroting voor gemeenten te beschouwen.

Naast de extra middelen zijn er nog twee ontwikkelingen die budgettaire gevolgen hebben. Per 1 januari 2020 gaat de integratie-uitkering op in de algemene uitkering. Dit inweven gaat gepaard met herverdeeffecten. Daarnaast is in de meicirculaire nog € 245 miljoen loon- en prijscompensatie toegevoegd over het laatste jaar van de integratie-uitkering. Met deze middelen hebben wij in de begroting al deels rekening gehouden.

De extra middelen zijn verwerkt in de meicirculaire 2019. Het effect voor Leusden van deze extra middelen berekenen we als volgt¹:

(bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Aanvullend budget Jeugdzorg	538	411	415	415	415
Aanvullend budget Jeugd GGZ	64	83	103	122	122
Totaal extra budget Jeugdzorg	602	494	518	537	537
In weven integratie uitkering SD	27	-12	-57	-123	-131
Bijstelling loon- en prijsontwikkeling '19	43	53	63	69	77
	672	535	524	483	483

Ad. 2 Accres ontwikkeling

De meicirculaire 2018 had ongekend hoge accressen². De ambities in het regeerakkoord van Rutte III leverde een flink 'trap op' effect op. Daarnaast presenteerde het Kabinet ook sterke groeicijfers voor de Nederlandse economie. In de meicirculaire 2019 is dit beeld drastisch bijgesteld. De accressen dalen in de periode 2019-2023 cumulatief met € 600 miljoen. Deels wordt dit veroorzaakt door een bijstelling van de groeicijfers. Dit heeft ook geleid tot bijstelling van de loon- en prijsontwikkeling prognose van het CPB. Een lagere loon- en prijsontwikkeling heeft ook gevolgen voor de raming van de stelpost in onze begroting. Het budgettaire effect is als volgt:

Ontwikkeling accres	(bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Lagere accressen		-142	-318	-503	-729	-775
Aframen stelpost loon- en prijsstijgingen		351	488	470	499	75
Budgettair resultaat		+209	+170	-33	-230	-700

Ad. 3 Voorschotregeling BCF

De meicirculaire geeft de gemeenten een nieuwe richtlijn voor hoe zij om moeten gaan met het vervallen voorschot BTW- Compensatiefonds (BCF). Vorig jaar speelde deze discussie omdat in de meicirculaire 2018 het voorschot BCF uit de algemene uitkering werd gehaald. Dit leverde feitelijk een structurele korting op van € 310 miljoen. Voor een toelichting op deze problematiek verwijzen wij naar de memo die destijds aan de raad is verzonden. In deze memo is vastgelegd dat we voor de raming van het voorschot BCF uitgaan van een geleidelijke afbouw waarbij we zijn gestart met een 80%. De provinciaal toezichthouder heeft ingestemd met deze beleidslijn. En conform deze lijn hebben we in de Voorjaarsnota 2019 dit percentage verlaagd naar 60% (zie pagina 14).

Het afgelopen jaar is door het Ministerie van BZK benut om in afstemming met de VNG en provinciaal toezichthouders een advies op te stellen hoe om te gaan met het voorschot BCF. Gezien de onzekerheid over de toekomstige ontwikkeling van de ruimte onder het plafond BCF is het advies om voorzichtigheid in acht te nemen door een raming op te nemen die

¹ In de Voorjaarsnota is ook informatie opgenomen over de mogelijke extra middelen jeugdzorg (pagina 14). Die informatie was gebaseerd op berichten die eind april in de media verschenen.

² Het accres is de groei van het gemeentefonds. De groei is gekoppeld aan de rijksbegroting middels het zogenaamde 'trap-op-trap-af' systeem. Als het Rijk meer geld uitgeeft ontvangen de gemeenten een hoger accres en omgekeerd.

maximaal gebaseerd is op de meest recente, gerealiseerde ruimte onder het plafond BCF. Op basis van de meicirculaire bedraagt die ruimte € 39 miljoen. Voor Leusden betekent dit een stelpost van maximaal € 33.000. Na de verlaging tot 60% hebben we in de begroting nog een stelpost die oploopt tot € 451.300. Aangezien de toezichthouders dit advies zullen overnemen zijn we genoodzaakt om de stelpost in de begroting te verlagen.

Stelpost BCF	(bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Stelpost Voorschot BCF huidig		-274	-336	-389	-451	-451
Voorschot BCF advies meicirculaire		33	33	33	33	33
Afrekening BCF 2018		-91	-	-	-	-
Aframen stelpost		-332	-303	-356	-418	-418

Ad. 4 Overige

De bijstelling van de uitkeringsfactor in deze circulaire wordt voornamelijk veroorzaakt door nieuwe landelijke ramingen van de aantallen bijstandsontvangers en de ontwikkeling in de OZB maatstaven. Daarnaast wordt er een uitname van € 7,5 miljoen gedaan voor verhoging vergoeding aan raadsleden uit gemeenten < 24.000 inwoners. Tot slot een afronding van de uitkeringsfactor waardoor een nadelig resultaat ontstaat.

Uitkeringsfactor	(bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Bijstelling UF		68	91	91	91	91
Uitname vergoeding raadsleden		-9	-9	-9	-9	-9
Afronding Uitkeringsfactor		9	-36	-37	-36	-14
Totaal mutaties overig		68	46	45	46	68

Taakmutaties en reserveringen

Een aantal taakmutaties in de meicirculaire worden gereserveerd en zullen in de begroting 2019-2023 worden verwerkt. Het gaat zowel om toevoegingen aan het Gemeentefonds voor specifieke doelen (o.a. doel en integratie-uitkeringen) als om een aantal uitnames uit het gemeentefonds. Deze mutaties worden vooralsnog op een stelpost geraamd en hebben daarmee geen budgettaire gevolgen voor de begrotingspositie.

Taakmutaties	(bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
a. WOZ aanpassing rekentarieven		0	222,9	202,6	207,4	208,9
b. Decentralisatie en Integratie Uitkeringen		138,1	231,5	204,7	216,1	201,8
c. Overige taakmutaties		-14,3	-18,6	-16,0	-6,0	-3,8
Ramen stelpost taakmutaties		-123,8	-435,8	-391,3	-417,5	-406,9
Totaal		0	0	0	0	0

a. WOZ rekentarieven

Het rijk houdt rekening met een verwachte waardestijging van 9% voor woningen en 2% voor niet-woningen. De rekentarieven zijn daarop in de meicirculaire aangepast waardoor een voordeel van € 222.900 in 2020 ontstaat. De verwachte waardestijging zal leiden tot hogere WOZ waarden in onze gemeente hetgeen een lagere Algemene Uitkering tot gevolg zal hebben. Vooruitlopend op de hertaxatie en de werkelijke WOZ waarde stijging in Leusden wordt het voordeel gereserveerd op een stelpost.

b. Decentralisatie en Integratie-Uitkeringen

In de aanloop naar het nieuwe inburgeringsstelsel is voor de jaren 2019 en 2020 een bedrag van 20 miljoen beschikbaar voor het verbeteren van taalvaardigheden van statushouders. Het aandeel van Leusden hierin is € 34.600. Daarnaast is voor 2019 een incidenteel budget van 32,6 miljoen beschikbaar gesteld voor Maatschappelijke begeleiding. Leusden ontvangt daarvan een bedrag van € 49.800. Leusden heeft een aanvraag bij de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) ingediend voor het opstellen van een lokaal sportakkoord. Vanuit het gemeentefonds wordt voor 2019 een incidenteel bedrag van € 15.000 beschikbaar gesteld voor een

procesbegeleider/sportformateur. Op basis van het opgestelde sportakkoord bestaat de mogelijkheid om een uitvoeringsbudget bij het rijk aan te vragen.

De al bestaande decentralisatie uitkering "armoedebestrijding kinderen" wordt vanaf 2020 structureel verhoogd met € 6.300 tot een totaal uitkering van € 71.600.

De IU uitkering Participatie is voor 2019 en verder bijgesteld op basis van twee verbeteringen in het verdeelmodel te weten de factor werkplaatspopulatie en betere inschatting pensioenering kans 64 jaar en ouder. Voor Leusden leidt dit tot een daling van de Integratie-Uitkering Participatie oplopend tot € 16.800 vanaf 2023.

De Integratie-Uitkering Voogdij 18+ neemt voor Leusden met € 212.300 toe als gevolg van een actualisering van de verdeling op basis van historisch gebruik (t-2), een loon- en prijsbijstelling over 2019 en het voortzetten van de compensatieregeling.

DU en IU's	(bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Inburgering (taal en maatsch. Beg.)		84,4	34,6	-	-	-
Sportakkoord		15,0	-	-	-	-
DU armoedebestrijding kinderen		-	6,3	6,3	6,3	6,3
IU's Soc. Domein (participatie Voogdij 18+)		38,7	190,6	198,4	209,8	195,5
Totaal		138,1	231,5	204,7	216,1	201,8

c. Overige taakmutaties

Voor 2020 en verder worden op 4 onderdelen uitnames uit het gemeentefonds gedaan: Het gaat om € 18 miljoen voor de uitvoering van de beheerovereenkomst Digitaal stelsel Omgevingswet landelijke voorziening (DSO-LV). Voor Leusden gaat het daarbij om een structurele uitname van € 28.100 in 2019 oplopend tot € 32.300 vanaf 2023. De andere uitnames betreffen de bekostiging DiGiD mijn overheid (€ 6.000 in 2019), GDI voorzieningen (€ 3.000 in 2019) en het vormen van een landelijke voorziening vreemdelingen zonder recht op verblijf (in 2019 € 9.000 incidenteel).

Voor de invoering van de wettelijk verplichte GGZ (WVGGZ) wordt vanaf 2020 € 20 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd waarbij het aandeel van Leusden € 30.000 bedraagt. Voor de uitvoeringskosten van de waterschapsverkiezingen ontvangt Leusden in 2019 een incidenteel bedrag van € 21.200. Onderstaand een specificatie van de overige taakmutaties:

Overige taakmutaties	(bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Uitname landelijke voorziening DSO-LV		-28,1	-29,3	-30,2	-31,3	-32,3
Uitname Digi-D en GDI		-9,0	-	-	-	-
Uitname voorziening vreemdelingen		-12,2	-8,8	-8,1	-	-
Invoering WVGGZ		-	27,7	28,3	29,2	30,0
Uitvoering waterschapsverkiezingen		15,0	-	-	-	-
Overige kleine taakmutaties		13,8	-8,2	-6,0	-3,9	-1,5
Totaal		-14,3	-18,6	-16,0	-6,0	-3,8

Overige ontwikkelingen Gemeentefonds

Op dit moment wordt door de fondsbeheerders in samenwerking met de VNG gewerkt aan een herijking van de verdeling van het Gemeentefonds. Daarbij worden onderzoeken uitgevoerd naar de verdeelmodellen van zowel het Sociaal Domein als het "klassieke" verdeelstelsel van het gemeentefonds. Als onderzoeksmethode wordt een regressieanalyse op gemeentelijke uitgaven gehanteerd. De herijking betreft een omvangrijke en technisch complexe operatie en heeft betrekking op een totaalbedrag van € 30 miljard. Afronding van de onderzoeken is gepland in januari 2020. Het streven van de fondsbeheerders is om uiterlijk in de meicirculaire 2020 gemeenten te informeren over de uitkomsten van de nieuwe verdeling. Indien deze ambitieuze planning zal worden gehaald, zullen de herverdeleffecten die zullen ontstaan worden meegenomen bij het samenstellen van de begroting 2021-2024.

Gevolgen meicirculaire voor begrotingsresultaat

De gevolgen van de meicirculaire voor de begrotingspositie zijn als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Resultaat voorjaarsnota 2019	-1.153,1	-1.784,4	-1.848,9	-1.345,0	-1.093,1
Budgettaire resultaat meicirculaire 2019	616,8	446,6	179,5	-119,7	-566,3
Begrotingspositie na meicirculaire	-536,3	-1.337,8	-1.669,4	-1.464,7	-1.659,4
Afschaffen hondenbelasting 2 ^e tranche	-	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0
Verwerken resultaat scenario's	-	1.330,0	1.485,0	1.485,0	1.500,0
Actuele begrotingspositie	-536,3	-27,8	-204,4	0,3	-179,4

De budgettaire gevolgen van de meicirculaire voor 2020 en verder zullen wij meenemen bij het samenstellen van de meerjarenbegroting 2020-2023. De gevolgen voor de jaarschijf 2019 worden verwerkt bij de najaarsnota 2019.

Vanuit de 3 scenario's zoals beschreven in de kaderbrief zal weer moeten worden gekomen tot een sluitende meerjarenbegroting. Voor een verdere inhoudelijke toelichting op de uitvoering van deze scenario's verwijzen wij u naar de kaderbrief.